

תההסתדרות-לכנסת

להסתדרות משהו על המגמה לקראת הבחירות לכנסת. בישראל יש חפיפה בין שפל מעמדי ושפל עדתי. אם הליכוד מצליח להשיג בעירות הפיתוח ובשכונות המצוקה הישג אלקטורלי, הרי זה אות לכך שהוא מתאושש בקרב אותן שכבות עממיות שהעלו אותו לשלטון בבחירות ב-1977. לעומת זאת, אם המערך מצליח להגיע להישג כלשהו, יש לזכור שהדבר נעשה בעזרת העובד הדתי ורשימת ר"ץ של שולמית אלוני, הנכללים בבחירות הפעם ברשימת המערך.

עורכי הסקרים נחרצים בדעתם פחות משבח וייס, לגבי האפשרות להסיק מהחירות את הבחירות להסתדרות על הבחירות לכנסת. הם מונים כמה סיבות לכך.

● בבחירות לכנסת משתתפים 20%—30% מהמצביעים, שאינם חברי הסתדרות, ולכן אין להסיק מהבחירות להסתדרות על אורח-הצבעתם.

● שיעור ההצבעה בבחירות בהסתדרות נמוך יחסית משיעור ההצבעה בבחירות לכנסת. בארבע מערכות-הבחירות האחרונות נע אחוז ההצבעה בבחירות להסתדרות בין 65 ל-77 אחוזים, ואילו בכנסת היו המספרים 78% עד 83%. אין כל ודאות שמי שנמנע בבחירות להסתדרות יימנע גם בבחירות לכנסת, ואין לדעת מה תהיה צורת הצבעתו בבחירות אלה.

● השיקולים בבחירות להסתדרות אינם זהים בהכרח לשיקולים בבחירות לכנסת. יש אחוז מסוים של מצביעים עיקביים, אך רבים מצביעים בצורה שונה בהסתדרות ובכנסת. הדגש בבחירות להסתדרות הוא על ענייני פנים, כלכלה וחברה. בבחירות לכנסת יש דגש חזק יותר על שיקולים של מדיניות-חוק.

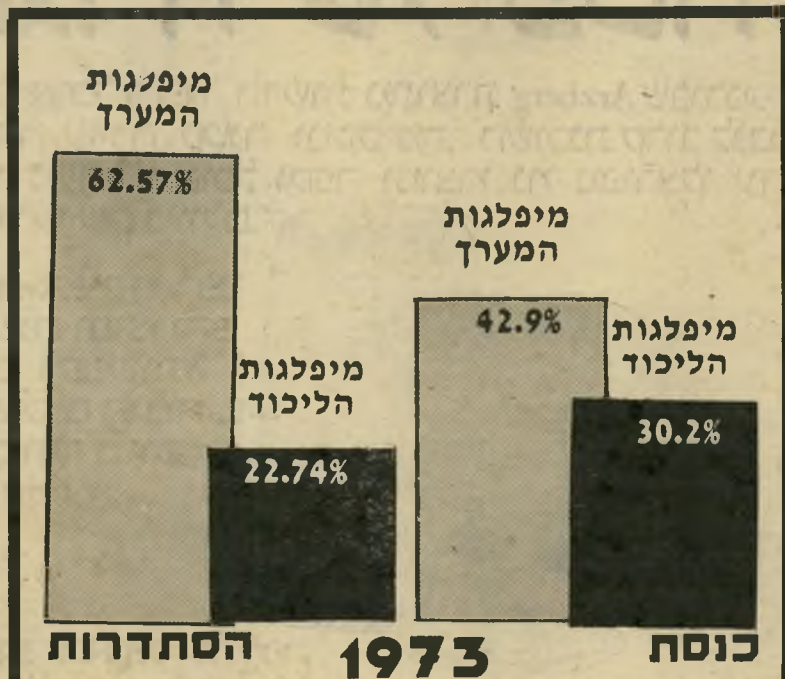
● אחוז גבוה מאוד של המצביעים עדיין לא החליטו על אורח הצבעתם, ותוצאות הבחירות בהסתדרות לא ישיעו בהכרח על שיקוליהם.

● בבחירות לכנסת משתתפות מיפלגות שאינן משתתפות בבחירות בהסתדרות.

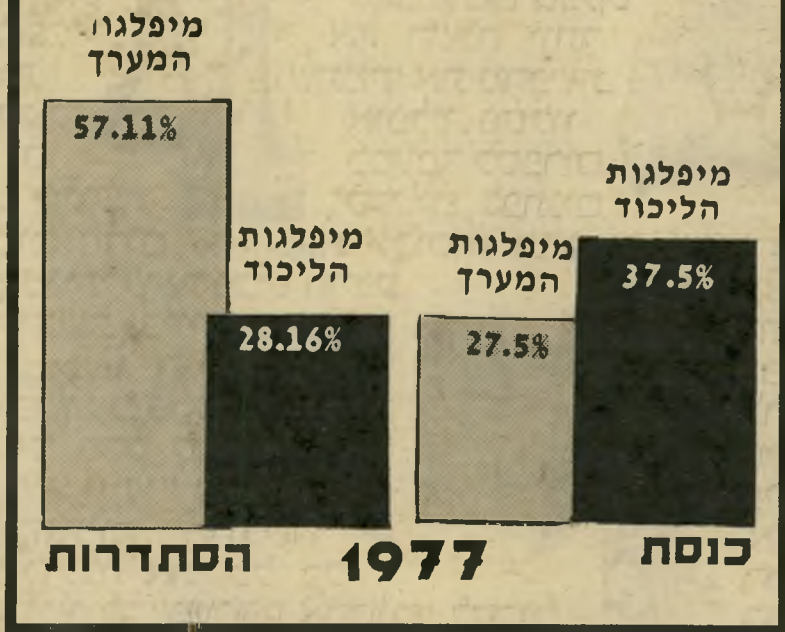
נימוקים אלה, כוחם יפה כמעט בכל מערכת-בחירות, אך בניסיון להסיק הפעם מתוצאות הבחירות להסתדרות על הבחירות לכנסת קיימים שיקולים נוספים.

לקפוץ על העגלה

צ' יונה פלד, המנהלת סקרים במכון ישראל למחקר חברתי שימושי בירושלים, אומרת: "מסוכן מאוד, ואפילו יומרי, ללמוד מתוצאות הבחירות להסתדרות על התוצאות בכנסת. יש שתי נטיות עיקריות כצורך לגבי מיפלגה שמתברר כי קיבלה כוח רב. מסקרים שנערכו בגרמניה, למשל, התברר ששם נטיות המצביעי

בתרשימים מתואר מצבם של הגושים הגדולים בשתי מערכות הבחירות הקודמות — לכנסת ולהסתדרות. אין מדובר כאן במיפלגות עצמן בלבד, אלא גם במיפלגות הנילוות אליהן. מיפלגות הליכוד כוללות גם את "שולמית", ואילו גוש המערך כולל גם את "העובד הדתי" בהסתדרות והרשימות הערביות הנילוות לרשימת המערך בכנסת.

מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, מותר להביט אחורה בזעם. יו"ר מיפלגת-העבודה, שימעון פרס, עדיין יכול להביט קדימה בתיקוה. הליכוד, שימשך לתמוך במדיניות-ההתבוננות של שרי-האוצר יורם ארידור, יכול להניח שהכל עדיין יתכן. כל היתר — ההולכים בתלם של דיין, עסקני המפד"ל והמיפלגות הקטנות, יניחו שהכל עדיין פתוח. מתוצאות הבחירות להסתדרות אי אפשר להסיק דבר בטוח לגבי תוצאות הבחירות לכנסת.

משל אינו יכול להיות מאושר. מערכת הבחירות שערך למענו המערך הציגה אותו כדמות אפורה ומשעממת, לעומת המועמד שהעמיד הליכוד נגדו, שרי-השיכון דויד לוי. "האיש החזק" הועמד מול "הצוות האחראי", שאיש אינו מכיר את חבריו, והתוצאה: בסקרים בהם הוצבו העומדים בראש הרשימות הגדולות זה מוליה היה לוי המוביל, והותר את משל הרחק מאחור.

משל, שביקש להוביל את המערך לניצחון חזן אדיר, כדי לפנות לעצמו מקום בממדי שלת-המערך (ראה הנודון), עלול להפסיד את כל העולמות. בעורפו נושפים ישראל קיסר רדוב בן-מאיר, המבקשים לעצמם את כס-המוכ"ל כבר בקדנציה הנוכחית, ופרס סכר מסולף מעל לראשו בהבטחות שרק חלק קטן מהן יוכל לקיים. מאידך, בנה עצמו דויד לוי כאיש החזק של הליכוד. בינתיים רק כמס' 2, אך ברור שבימים שבו ייפתח המאבק על כסאו הפנוי של בגין, יהיה לוי בין הטוענים העיקריים לכתר.

אחד האנשים שמשל יכול להאשים הוא ירוחם משל עצמו. הוא דאג להקדים את הבחירות בהסתדרות, שב-1977 נערכו אחרי הבחירות לכנסת, מתוך מחשבה שלאחר הניצחון הגדול המובטח הוא יזכה, ללא קושי, במשרת העבודה.

המערך כולו קנה את העיון ברצון. בבחירות בהסתדרות, כך חשבו שם, יתרגלו את מנגנון העסקנים של המיפלגה לקראת הבחירות החשובות יותר — לכנסת.

מכונה חורקת

מ' אחר יותר, בשלהי כהונת ייגאל הורביץ במישרד-האוצר, התחיל ה-מערך להיבהל מעצמו. הסקרים ניבאו לו ניצחון אדיר. בבחירות באיגודים המיקי צועיים נחל המערך הישגים מרשימים. היו במערך מי שסברו שאם תשיג מיפלגתם רוב גדול מדי בבחירות בהסתדרות, עלול הדבר להתנקם בה בבחירות לכנסת. הדוג' מה של הבחירות ב-1977 עמדה לנגד עיניהם של העסקנים הללו, אז יוחסה הירידה הקטנה-יחסית של המערך בבחירות בהסתדרות לבהלה שאחזה בצייבור הבור חרים, שביקש למנוע ניצחון מהליכוד גם

שני הגדולים התחלקו בהסתדרות בפגר של ד"ש - אך בבחירות לכנסת יהיו קופצים נוספים על הגווייה

עם היא להצטרף אל אותה מיפלגה שהתברר כי היא בעלת הכוח הרב יותר. בארץ, לעומת זאת, היתה בבחירות אחרי רונות נטייה הפוכה, אך אין לומר שכך יהיה גם הפעם. כלומר: הציבור יכול לקפוץ על עגלת המערך אם מתברר שהוא בעל כוח רב, אך יכול גם לרדת ממנה. רפאל גיל, מנהל מכון פור"י, אומר גם הוא שתוצאות הבחירות האחרונות ב-1977 הן ההוכחה הברורה לכך שאין שום אפשרות רצונית להסיק ממערכת-הבחירות אחת על השנייה.

הפכו הבחירות להסתדרות לבחירות פוליטיות ביותר. למשל: בנושא איגוד-מיקצועי מובהק, כמו בחירות למועצות-פועלים מקומיות, אין לליכוד מועמדים ריאליים כימעט בשום מקום בארץ. בחיפה עומד בראש הרשימה של הליכוד למועצת-הפועלים המקומית בעל דוכן למכירת זיתים בשוק, ובמקום השני בעל בית-ידפוס. ברור שהם לא מחשיבים בחירות אלה. המטרה העיקרית של הליכוד היתה להשיג מה שהיה לו בבחירות הקודמות — 27%, ואולי קצת יותר.

בהסתדרות, בראש הרשימה הועמד מי שכבר הוביל את הליכוד להישג בבחירות הקודמות בהסתדרות, שרי-השיכון, שבמשך ארבע השנים האחרונות היה סגן-חבר כסיעת הליכוד בוועד-הפועל של ההסתדרות.

בחירות פוליטיות

אמר הפרופסור שבה וייס, איש ה-מערך ומומחה לבחירות: "למעשה

בהסתדרות, אם ישיג המערך ניצחון גדול מדי בהסתדרות, חשבו העסקנים המודאגים, יעניש אותו הציבור בבחירות לכנסת. מאבקי-הכוח הבלתי-פוסקים במערך, בי ניצחון של אליהו ומדיניות ההתבוננות של ארידור מצאו את מכונת המערך חורקת. הליכוד התחיל להתאושש בסקרי דעת-הקהל, וכשהיה ברור שהתוצאות שהשיג המערך באיגודים המיקצועיים לא יחזרו על-עצמן, כבר היה מאוחר מדי.

הליכוד ניהל מערכת-בחירות פוליטית מובהקת, ולא נופך "בהישג" סיעתו